

מסורת הש"ס

א) יומא פה; ב) וברכות
 מה: ודף סב; ג) וברכות
 קיד; ד) רבה. רש"י
 ה) ב"ק פו. ע"ש; ו) נ"ע
 חסד יבמות ג; ז) ד"ה הכה
 על וכו'; ח) מכות לא.
 כ"ב פו. שבת לא; [תוספתא
 ב"ק פ"ט, ח] ודבור זה
 ש"ך לעיל במשנה ע"א;
 ט) ז"ל דהא, י) נשם טט;
 כ) נשם סו; ל) ז"ל
 אמתן.

תורה אור השלם

1. אם בפתחת יצא
 הגבב ויהיה ונתן אין לו
 דמים: אם וירחב השמש
 עליו דמים לו שלם
 ושלם אם אין לו ונקבר
 בגבחתו:
 שמות כב א-ב

גליון הש"ס

גמ' אמר רבא מסתברא.
 כעין זה כתובת קב ע"כ
 גיטין יג ע"כ: תוס'
 ד"ה לא. לא היו רוצים
 להחזיר. ע"י טורי אכן
 חגיגה בלכני שזה ד' י'
 ע"ה ד"ה נפש:

הגהות מהר"ב

רנשבורג

א) גמ' אמר רבא מסתברא
 מלתא דרב. ג"כ ע"י ממונות
 לז: חסד ד"ה אכל ונרסם
 היה כאלו אמר רבה וכו'
 ומהממה על הגליון מהר"י
 פ"ק שלם צ"ע וליהם ב"ש
 הדמיוס:

גמ' מגמר. מכלה: למודו. מה שהורגל בצער ויין: **ה** שקט לנדיקים
הייה להם והייה לעולם. שיש להם פנאי לעסוק בתורה ובמלאכה:
בתנאי' הנא במחמרת. שאמרה תורה יהרג: **נידון על שם סופו.**
 דהא לא קטל ומקטיל משום דספוק להרוג בעל הצית כשיעמוד כנגדו

גמ' תניא רבי יוסי הגלילי אומר וכו' מפני
שאכל זה תרטימור בשר ושתה חצי לוג יין
האיטלקי אמרה תורה יצא לבית דין ליסקל
אלא הגיעה תורה לסוף דעתו של בן סורר
ומורה שסוף מגמר נכסי אביו ומבקש
למודו ואינו מוצא וגומר ויוצא לפרשת דרכים
ומלסמם את הבריות אמרה תורה ימות זכאי
ואל ימות חייב שמיתתן של רשעים הנאה
להם והנאה לעולם ולצדיקים רע להם ורע
לעולם שינה ויין לרשעים הנאה להם והנאה
לעולם לצדיקים רע להם ורע לעולם שקט
לרשעים רע להם ורע לעולם ולצדיקים
הנאה להם והנאה לעולם ולצדיקים רע להם
ורע לעולם: בתנאי' הבא במחתרת נידון

מסתברא מילתיה דרב בששיבר. ואם תאמר מאי קמ"ל
 תנינא ושיבר את הצית פטור ויש לומר אי ממתני'
ה"א שיבר בעודו במחתרת קמ"ל רב אפילו שיבר אחר כך:
אפילו נשף. תימא הא תנן במרובה (ב"ק דף קב:) אין הגונב אחר

הגנב משלם תשלומי כפל פירוש
כדלרש"י ונגזר מצינת האיש ולא
 מצינת הגנב ואמר רב בגמרא לא
 שנו אלא לפני יאוש אכל לאחר יאוש
 קנאו גנב ראשון וגנב שני משלם
 תשלומי כפל לגנב ראשון אלמא קודם
 יאוש לא קני ויש לומר דהתם בגנב
 מגנו חליו וקרפיו ללא בר קטלא
 הוא דבעי התראה אכל הכא במחתרת
 דמחתרתו זו היא התראהו דלקמן:
לא קבציהו הואי ונפק מפומיה
דרב. תימא הא מיחייב ללאת
 ידי שמים כדאמר בפ' הפועלים (ב"מ
 דף סא. ב.) וסו' גבי החוסס פרה וש
 בה ו(ואתנן) אסרה מורה אפילו בא
 על אמו ויש לומר דכאן *לא היו רואים
 להחזיר אלא כ"כ יתחייבו צדיקי אדם:
 כאן

על שם סופו יהיה בא במחתרת ושיבר את החבית אם יש לו דמים חייב אם
 אין לו דמים פטור: **גמ' *** אמר רבא מאי טעמא דמחתרת: חזקה אין אדם
 מעמיד עצמו על ממונו והאי מימר אמר אי אוילנא קאי לאפאי ולא שביק
 לו ואי קאי לאפאי קטילנא ליה *והתורה אמרה אם בא להורגך השכם
 להורגו אמר רב *הבא במחתרת ונטל כלים ויצא פטור מאי טעמא בדמים
 קננהו א' *אמר רבא *מסתברא מילתיה דרב בששיבר דליתנהו אבל נטל
 לא והאלהים אמר רב אפילו נטל דהא יש לו דמים ונאנסו חייב אלמא
 ברשותיה קיימי הכא נמי ברשותיה קיימי ולא היא כי אוקמינא רחמנא
 ברשותיה לענין אונסין אבל לענין מקנא ברשותיה דמרייהו קיימי מידי דהוה
 אשואל תנן בא במחתרת ושיבר את החבית יש לו דמים חייב אין לו דמים
 פטור טעמא דשיבר דכי אין לו דמים פטור הא נטל לא הוא הדין דאפילו
 נטל נמי והא דקא תני שבר את החבית קמ"ל דכי יש לו דמים אע"ג
 דשיבר נמי חייב פשיטא מוזק הוא הא קמ"ל דאפילו שלא בכונה מאי
 קמ"ל אדם מועד לעולם תנינא *אדם מועד לעולם בין בשוגג בין במזיד
 בין באונס *בין ברצון קשיא מתיב רב ביבי בר אבבי *הגונב כים בשבת
 חייב שהרי נתחייב בגניבה קודם שיבא לידי איסור שבת היה מגר ויוצא
 פטור שהרי איסור גנבה ואיסור סקילה באין כאחד *והלכתא דשדנהו
 בנהרא רבא איגבבו ליה דיכרי במחתרתא אהדרינהו ניהליה ולא קבלינהו
 אמר הואיל ונפק מפומיה דרב ת"ר *אין לו דמים אם זרחה השמש עליו
 וכי השמש עליו בלבד זרחה אלא אם ברור לך הדבר כשמש שאין לו
 דמים לו וכי השמש עליו בלבד זרחה *אלא אם ברור לך כשמש שיש לו
 שלום עמך אל תהרגהו ואם לאו הרגהו קשיא סתמא אסתמא לא קשיא
 כאן

אמרין ברשותו הן ואזדו לו הכא נמי לענין אין לו דמים אע"פ דליתנהו אמרינן לאו פקדון נינהו אלא ברשותו ובאחריות קיימי וכי
 גבו להו בי דינא מיניה יש כאן תשלומין עם חיוב מיתה כאלו גוזין משאר נכסים: ולא היא. מסקנא דמילתא דרבה הוא. ולא היא לא
 מסתברא טעמא דרב כהא דאע"ג דהיכא דיש לו דמים חייבין באחריותו לאו קיין הן לו להיות כשאר נכסיו דכי אוקמינא רחמנא ברשותיה
 וחייב את הגולנין לשלם ה"מ לענין שלומי דלא מצי למימר ליה נאנסו דלשכתן בשומרינן דחייבין הכתוב לישבע אם לא שלם יד במלכת רעהו
 הא שלם אע"ג דטעין מת או נשבר דהיינו אונס חייב דנעשה עליה גזלן בשליחות יד: **אכל לענין מקנא.** לא קני אס קיימין הן אכלו
 והוא היה בא לעכבו ולומר דמים אני מחזיר לך לא קני ומהדר להו בעיניהו דכתיב (ויקרא ה) והשיב את הגוילה והאי דכי נאנסו מחזיר
 דמים ולא מצי אמר ליה נאנסו ומיפטר משום דלא גרע גזלן משואל דמשום דכל הנאה שלו אוקמינהו רחמנא ברשותו לשלומי אס נאנס
 דכל כמה דקיימא דהרא בעינא הא נמי כל הנאה שלו ומיחייב לשלומי: **מועד לעולם.** אפילו שלא בכונה: קשיא. קשיא מתניתין למרובה
 אליבא דרב. ומי' תיובתא לא הוי דלאו בהדיא קתני לה נטל חייב ואיכא לשנוי דזחוקא כדשני דמשום רישא נקט שבר והיינו דאיכא
 צ"ן קושא למיזבתא: **מסיב רב ציני.** לרצא פריך דלמר נטל דליתנהו חייב: **הגונב כים בשבת.** שהגניבה וקנאו שהגנבה חייב
 להחזיר ואע"ג שהוילאו אח"כ לרה"ר ונתחייב בהולאתו מיתה: שהרי נסחייב בגניבה קודם שיבא לידי איסור שבת. ובשביל חיוב מיתה
 הבא עליו לאחר מכן אינו נפטור מן התשלומין: היה מגר ויוולא. שלא הגניבה ולא קנאו בתוך הצית אכל כשיצא לרה"ר קנאו בשנוי
 רשות שהוילאו מרשות הבעלים. וז"ל ידו למטה משלשה וקבלה צידו לידו חשובה לו ככרעבה על ארעבה והרי הוא לו כחליו ואע"פ
 שאין כאן הגנבה והכי מוקים לה בכתובות [גא]: **פטור.** מתשלומין. אלמא אע"פ שהכיס והמעות קיימין אמרינן דדמי קננהו ולא מפקינן
 ליה מיתה ומיזבתא דרבה דלמר נטל לא: והלכתא. הא דקתני פטור כגון דשדנהו בנהרא דליתנהו: דכרי. איליס: **אהדרינהו**
ניהליה. הגנבים: ה"א אין לו דמים אם זרחה וגו' אלא אם ברור לך הדבר כשמש שאין לו שלום עמך הרגהו וכו'. אין לו דמים
 וסמך ליה אם זרחה השמש ודרשין סמוכין אימתי מותר להורגו בזמן שהשמש זרחה עליו כלומר שזכור לך שלהרגך בא אס תעמוד
 כנגדו אכל מספק אל תהרגהו: **ותניא אידך אס זרחה השמש עליו דמים.** לו. אימתי אסור להרגהו בזמן שזרחה השמש עליו כלומר שזכור
 הדבר לך כאור שהוא רחמני עליך ואפילו אתה עומד כנגדו להליל ממונך מידו לא יסרגך ואם לאו שספקא הוא לך הריגה. קשיין אהדרי:

עין משפט
 נר מצוה

לג א מיי פ"ט מהל'
 גניבה הלכה ט סמג
 לאון קב טושי"ע ח"מ סי'
 תכס ספיקא א ב"ג"ה:
 לך ב מיי שם הלכה יג:
 קד ב מיי שם הלכה ט:
 לו ד מיי שם הלכה יג
 בגמרא משנה:
 לז ה מיי פ"א מהל' חובל
 הלכה יא ופ"ו הלכה א
 סמג עשין ע"י טושי"ע ח"מ
 סי' שעת ספיקא א וסי' תכס
 ספיקא:
 לח ד מיי פ"ג מהל'
 גניבה הלכה ז
 [טושי"ע ח"מ סי' שאל]:
 לב ח מיי פ"ט מהל'
 גניבה הלכה ז בהשגת
 ראב"ד גמ"מ [והלין] סמג
 לאון קב טושי"ע ח"מ סי'
 תכס ספיקא א ב"ג"ה:

מוסף רש"י

חזקה אין אדם מעמיד
 עצמו. מהליל את ממונו
 מיד גנב. והאי גנב דלמי
 במחתרת מידע ידע דקאי
 בעל הצית באפיה ואדעתא
 דהכי אלא. דמיתא אמר כי
 קאי לאפאי קטילנא ליה,
 ואין זה ספק נפשות אלא
 ודאי נפשות והמורה אמרה
 לו כאן אחרי שגל להורגך
 השכם להורגו (ויקרא פה)
 וזה להרגך בא שהרי יודע
 הוא שאין אדם מעמיד
 עצמו ויודע שטענין ממונו
 בפניו ושותק, לפיכך על
 מנת כן בא שטען עימוד בעל
 הממונ כנגדו היכנו (שמות
 כב א ובער"ו ברכות נח).
 בדמים קננהו. דהנא
 במחתרת כר מיתה הוא,
 דכתיב אס במחתרת ימלא
 הגנב וגו' (ב"ק קיד).
 הגונב כים בשבת.
 הגניבה ברשות הבעלים
 (ב"ב פה).
 והוילאו לרה"ר (ב"ב פה).
 חייב. תשלומין
 ואע"פ שמזון נכסו (שבת
 א) דליכא למימר קס ליה
 דכרסה מיניה, דליכא הכא
 שמי רשעות בידר (רשב"ם
 ב"ב פה).
 שכתב נתחייב
 בגניבה. נעשה שהגניבה
 הכיס צית הבעלים (שבת
 א) דהגנבה קונה בכל
 מקום וקמה ליה ברשותיה
 אף להסחייב כגוססין
 (ב"ב פה).
 וזיה מגר
 ויוצא. שלא קנא שהגנבה
 (שבת א) שלא הגניבה
 ברשות הבעלים ולא קנאו
 אלא בהולאה מרשות
 הבעלים (ב"ב פה).
 פטור. מתשלומין. שהרי
 איסור שבת סי'. ובכתובות
 פריך אי דלפקיה לרה"ר
 איסור גניבה ליכא. דהרי"ר
 לא מוקם קיימה היל, ומוקין
 לה מצדי רה"ר, אי נמי
 שז"ר ידו למטה מג'
 וקבלה (שבת א).